

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

AU BOUILLON BELGE

Een communautair blijspel in drie bedrijven

door

Walter van den Broeck

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2015
Nr.999

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste DRIE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *AU BOUILLON BELGE* op te voeren moet de naam van auteur *WALTER VAN DEN BROECK* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1986 Toneelfonds J. Janssens/Walter van den Broeck
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

AU BOUILLON BELGE werd door toneelgezelschap **BENT** gecreëerd
op 4 oktober 1980 te Brussel met volgende rolbezetting:

MARIE AGNES

JOS

ASTÈRE

ANNELIES VAES

JO DE MEYERE

WILLY VAN HEESVELDE

Regie: **JAAK VISSENAKEN**

België? Dat is toch dat stuk opgebroken weg tussen Nederland en Frankrijk! Met dat soort boutades pleegt het buitenland de Belgische realiteit nu al jaren te verdoezelen. Want het heeft al lang elke poging opgegeven om dat stelletje ongeregeld daar bij de Noordzee te doorgronden. Is het fenomeen België dan écht zo moeilijk te vatten? Welnee. Als je maar een paar dingen goed voor ogen houdt. België is geen écht land. Het is letterlijk een samenraapsel. Van Walen en Vlamingen. Van die Walen en Vlamingen die de achtereenvolgende bezettingen van Spanjaarden, Oostenrijkers, Fransen en Hollanders geduldig hebben uitgezongen. Levensgenieters, want zij hebben de dood te vaak voor ogen gezien, handige overlevers, want morgen kunnen alweer nieuwe legers komen opzetten. De Belg werd in 1830 niet gevraagd of hij tevreden was met de nieuwe regeling: verplicht onafhankelijk en verplicht neutraal! En sinds 1830 beschouwt de "Belg" zich als bezet door België.

De Engelse bankier Jonathan Rothschild financierde van bij het begin de BV België, en de hogere klerus moedigde de verfransing van Vlaanderen aan. Het heette dat de Waal een geboren heerser en de Vlaming een geboren dienaar was... Die opvatting heeft de Vlaming nooit lekker gezeten. En toen in WO I bleek dat de bevelhebbers franstalig, en de kanonnenbiefstukken vlaamstalig waren, begon het onverpoosde streven naar een ander staatsverband. Autonomie? Federalisme? Separatisme?

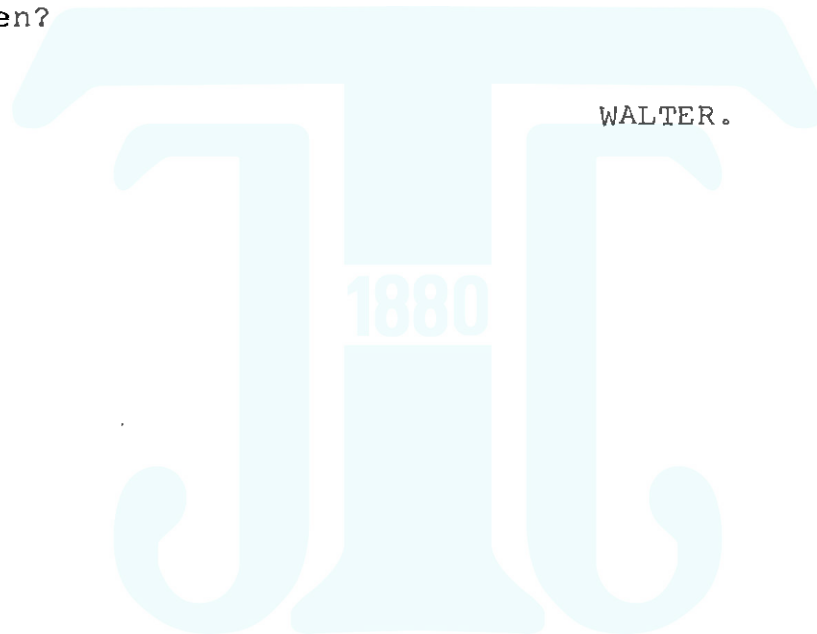
Maar intussen ontstond de olievlek Brussel. Brussel (= Broekzele), aanvankelijk een Vlaamse stad, verfranse zienderogen, en begon zich als derde entiteit op te werpen. Een paar jaar geleden bleek overduidelijk dat de Belgische staatsstructuur geheel door de feiten was achterhaald. Er diende dringend werk te worden gemaakt van de "gewestvorming". Het ene palaver volgde op het andere. Men kwam en komt er maar niet uit. Vlaanderen wil een federatie met TWEE, Brussel wil er een met DRIE en wat Wallonië wil, hangt blijkbaar van

de politieke weersomstandigheden af. Het parakoksale is 3.
echter , dat Wallonië en Brussel inmiddels aan de rand van
het failliet staan, en dat Vlaanderen de kost blijft verdienen
voor de hele familie.

Het Buitenland dankt dat hier een domme taalstrijd aan de
gang is, maar in werkelijkheid gaat het om de centen achter
de taal.

Vindt u het ook zo'n soep?

Nochtans stond de "essence", de "bouillon" van dit land,
"de bouillon belge" dus, nl. zijn "nationale consensus" lange
tijd model voor heel West-Europa. 't Kan verkeren, nietwaar...
En wat brengt morgen? Zal de Belg uit zijn kommunautaire
hel geraken?

DEKOR.

(In de hal van de schouwburg staat een katafalk. De acteurs nemen de condoléances van de schouwburgbezoekers in ontvangst. In de zaal klinkt het "In Paradisum".

Café "Au Bouillon belge", een Belgische volkscafé? Beslist, maar dan veeleer een van het haastige dan van het knusse type. Get moet het vooral hebben van handelsreizigers en vrachtwagenchauffeurs, bij wie het bekend is voor zijn uitstekende en in een oogwenk bereide "bouillon".

Een bruinhouten sluis met glazen deur en gordijn aan houten ringen dwarst de hoek linksachter.

Tegen de linkerwand van de kooi is een kapstok geschroefd.

Aan de rechterwand ervan is een telefooncel.

Het korte been van de L-vormige tapkast, rust tegen de achterwand, het lange been loopt evenwijdig met die wand.

Achter de tapkast, het klassieke wandrek met flessen en glazen.

Op de linkerhoek van de tapkast staat een plaasteren missie-negertje. Erachter, tegen de achterwand aan, een zwart bord waarop met wit krijt in het groot geschreven staat: "Vraag onze uitstekende bouillon belge - 40 fr.". Op de linkerhoek staat een ouderwets kasregister. Rechts in de achterwand, naast elkaar, twee deuren: KEUKEN en PRIVAAT.

In de linkerwand, zit tussen twee ramen, waarvan de luiken zijn neergelaten, een langwerpige spiegel gevat. Evenwijdig met die wand, drie rechthoekige tafeltjes. De bijhorende stoelen staan er omgekeerd op.

Aan de overzijde, eveneens drie tafels en stoelen. Tussen de eerste en de tweede hangt een pijltjesbord, tussen de tweede en de derde zit een deur waarop het bordje: "W.C. In het midden een ronde tafel waarop vier stoelen.)

E E R S T E B E D R I J F.

(Op een blauwe schijn door de matglazen deur na, is het toneel donker. Buiten komt een auto aanrijden. Hij stopt. Geklap van portieren.)

Hij rijdt weer weg. We horen een drietal mensen naderen, voetstappen, gemompel. Iemand morrelt aan de deurklink. Dan wordt de sleutel omgedraaid en de deur geopend. Heel even vult van achter een gordijn een felle lichtbalk binnen. We zien drie silhouetten, een vrouwelijke en twee mannelijke, naar binnen strompelen. De deurbel rinkelt schel.)

JOS: Jean Pol, bedankt hé!

We zijn er. Haast u wat.

MARIE: Astère...

ASTERE: Ik zie niets.

JOS: Haast u wat, dan kan de deur toe.

MARIE: Mag die niet open blijven?

JOS: Neen, dan komt de warmte binnen.

ASTERE: Maak ne keer wat licht, zeg. Ik zie geen hand voor ogen.

JOS: Momentje (Loopt achter de tapkast, steekt het licht aan)

MARIE: Zo heet hier...

JOS: Voilà (Jos, 40, in driedelig zwart pak en met brilletje. Marie-Agnes, 35, opzichtig opgemaakt, modieuze zonnebril en lange, hoog gesloten mantel waaronder laarsjes zichtbaar zijn. Astère, 45, modieus pak losgeknoopte das en confetti-restjes in het haar.)

ASTERE: (Diepe zucht. Onthutst om zich heen kijkend) Mon dieu...

MARIE: (Idam) Quel bordel...

JOS: (Verontschuldiging) Wat wil je? Hé? Blijf daar toch niet staan. Pak een stoel, ga zitten.

ASTERE: (Die luistert naar de auto die buiten vertrekt en een stoel van de tafel neemt.) Hebt gij die taxi weggestuurd?

JOS: Jean-Pol?

ASTERE: Wie?

JOS: De Taksi.

ASTERE: Ja.

JOS: Ja.

ASTERE: Het gaat toch niet te lang duren, hé? Want veel tijd heb ik niet.

MARIE: Ik ook niet.

JOS: Hij woont hier om de hoek.

MARIE: (Die merkt dat Astère haar geen stoel aanbiedt en er zelf een neemt.) Hoe gauwer we 't achter de rug hebben, hoe beter.

JOS: Als we klaar zijn bellen we hem op.

ASTERE: Neenee. Ik bel hem nu al op. Om drie uur wil ik weg.

JOS: Dan maak ik nu direct iets om te eten.

ASTERE: Te eten?

JOS: Te eten, ja!

ASTERE: Anderhalfuur in een duffe kerk, 34 graden in de schaduw en Jos heeft honger.

MARIE: Ik hoef niets. D'ailleurs, ik zou toch niets door mijn keel kunnen krijgen.

JOS: Doe dan maar alsof.

MARIE: Waarom?

JOS: Na een begrafenis moet er toch gegeten worden.

ASTERE: Waarom?

JOS: Daarom.

ASTERE: Ah bon, wat drinken we? Ik verrek van de dorst.

JOS: Jaaaar, ik maak gauw wat koffie.

ASTERE: Du café...!

JOS: Et des pistolets.

MARIE: (Tot Astère) Des petit-pains. Broodjes en koffie. Hé, Jos?!

JOS: Of wilt ge bouillon?

ASTERE: Non, non Jos, ik wil gene bouillon.

JOS: Met boulie.

MARIE: Ah non, pas de bouillon.

ASTERE: Dan maar liever café.

JOS: Ah, café dan. (Beent naar de keuken).

MARIE: (Zakdoek) Ik voel me precies niet goed.

ASTERE: (Steekt een sigaret op). Stel je niet aan, Marie!

MARIE: Ik stel me niet aan.

ASTERE: Heel even volhouden nog.

MARIE: Ik word echt misselijk.

ASTERE: Het W.C. is nog altijd dààr. (Wijst)

(Veert op en rent naar het W.C.)

ASTERE: (Haar naroevend) Et ferme la porte, want die wildebeestenstank hangt er nog altijd.

(Hij rookt, kijkt rond, schudt het hoofd. Plots veert hij op, rent achter de tapkast, wil een glas bier tappen. Het vat is leeg. Kijkt naar het rek met de alcohol, schudt het hoofd. Aarzelt. Loopt naar het kasregister, drukt op de knop. De la vliegt open. Aan zijn ontgoocheld gezicht is te merken dat ze leeg is. Hij beweegt naar voor links, bekijkt onderzoekend de grote rieten mand en de kartonnen dozen op de bank. Hij wil er met de hand naar uitsteken.)

JOS: (Op) Waar is ze? Ze is toch niet...? (Spreidt een kleedje uit op de tafel).

ASTERE: (Geschrokken en nu simulerend dat hij in de spiegel kijkt.) Euh... nee... euh... (Wijst naar de W.C.-deur).

JOS: O !

ASTERE: Die spiegel mag ook wel ne keer ne poets hebben.

JOS: ... Want ik zou alles zo snel mogelijk willen afhandelen.

ASTERE: O, ja natuurlijk, de vlugger de beter.

JOS: Da's nog van met Kerstmis.

ASTERE: Wie?

JOS: Die spiegel. Met water en zeep zou het er wel weer afgaan.

ASTERE: Water en zeep?

JOS: Dat stond op de spuitbus, ja. Water en zeep.

ASTERE: Ah oui.

JOS: Maar 't was niet waar.

ASTERE: Tja, de dag van vandaag...

JOS: Ja. (Achter de tapkast. Stapelt schoteltjes en kopjes). Niks of niemand is nog te vertrouwen vandaag de dag. (Pauze) Lepeltjes.

ASTERE: (Naar de telefoon) Jos voor drie uur wij komen toch klaar hé?

JOS: Ik hoop het.

ASTERE: Dan bel ik nu de taxi.

JOS: Jean-Pol?

ASTERE: N'importe.

JOS: 41.37.75

ASTERE: Hoe?

JOS: 41.37.75. Jean-Pol.

ASTERE: (Neemt de hoorn, luistert) Ik krijg geen signaal.

JOS: Ja, dat komt door die werken aan de grote weg.

ASTERE: (Legt op. De telefoon rinkelt. Hij kijkt verbaasd naar Jos, die haalt de schouders op. Hij neemt op.) Allo? Au bouillon belge. (Pauze) Wat zegt u? (Luistert) Bon, okee, okee. (Legt op).

JOS: Wat is er?

ASTERE: Francine mag niet vergeten de was binnen te halen en het schuifdak van de auto dicht te doen als het regenen begint.

JOS: O.

ASTERE: Kan die ons dan niet komen ophalen?

JOS: Wie?

ASTERE: Francine.

JOS: Jean-Pol.

ASTERE: Nee, Francine !

JOS: Francine?

ASTERE: Van de was.

JOS: Ik ken ik geen Francine.

ASTERE: O. (Pauze. Neemt de hoorn op. Denkt na).

JOS: 41.37.75.

ASTERE: Merci. (Draait, luistert) Die is dood. Hij is kapot. (Legt weer op. Pauze). Kunnen die luiken niet open?

JOS: Toet toet.

ASTERE: Hm. (Of het geluid van een W.C.-spoeling)

MARIE: (Op, geschrokken). Jezus, Maria, Jozef.

ASTERE: Marie, je t'en prie !

MARIE: Merde, merde, merde.

JOS: Wat is er?

MARIE: Weet gij dat het daar vol zit met wormen?

JOS: Ja.

MARIE: Van die smerige witte ! Bah !

JOS: Hebt ge 't poeier niet zien staan?

MARIE: Poeier?

JOS: Poeier, ja.

MARIE: Waar?

JOS: In de hoek rechts. Daar waar het altijd staat. Vroeger toch ook al. Een geel poeder in een wit zakske. Of een wit poeder in een geel zakske. (Pauze. En als ze hem niet begrijpt) Poeder (Maakt strooigebaartje).

MARIE: Dat zoiets nog mogelijk is !

JOS: Ja dat komt door de warmte. Elk jaar zijn ze er weer. Maar troost u, ze zijn niet gevaarlijk.

MARIE: (Boos) Niet gevaarlijk ! (Gaaf op haar plaats zitten).

JOS: De koffie zal nu wel gereed zijn. Ast, help ne keer.

ASTERE: (Verwonderd) Ik?

JOS: Ja, gij. (Pauze) Of Maria?

MARIE: (Tot Astère). Ga gij maar, ik heb toch geen honger.

ASTERE: (Sigaret uitdrukkend, verveeld). Ah bon. (bij de deur houdt hij Jos bij de arm, kijkt hem doordringend aan).

Jo-os. (Hij zegt Zjos) ! Ik heet Astère, Astère, (Pauze) Ça va?

MARIE: En ik, Marie-Agnes, Marie-Agnes !

JOS: (Schouderophalend) Astère, Ast, Marie-Agnes, Maria.

ASTERE: Zjos !!

JOS: Ik heet Jozef, ça va? (Samen de keuken in).

MARIE: (Looft hem achterna, gluurt even naar binnen. Ze heeft nu in tegenstelling tot daarnet iets heel sluiperigs. Ze loopt naar het kasregister, drukt op de knop. De la vliegt open, ze is leeg. Ze loopt voorlangs naar het negertje,

schudt ermee, leeg. Ze beweegt nu in de richting van de mand en de kartonnen dozen. De keukendeur gliedt open: Jos komt binnen met de koffie, Astère beent achter hem aan met de broodjes. Agnes voelt zich betrappt, herstelt zich, doet alsof ze haar make-up korrigeert. Ze wil wat zeggen).

MARIE: Zjos.

ASTERE: Hij heet Jozef, ça va? Dat is al van met de Kerstmis.

MARIE: Wat?

ASTERE: Die spiegel.

MARIE: O.

JOS: Met water en zeep zou het er gemakkelijk af gaan.

ASTERE: Dat stond op de spuitbus.

JOS: Ja. (Tot Astère) Hoe weet gij dat?

ASTERE: Maar dat bleek niet te kloppen.

JOS: Neen.

MARIE: Niks of niemand is nog te vertrouwen vandaag de dag. (Gaaf zitten. Astère en Jos kijken elkaar beamend aan).

ASTERE: Nee...

JOS: Nee... (Met zijn drieën zitten ze nu voor zich uit te staren. Elkeen aan hetzelfde denkend, beurtelings ontgoochelde geluiden makend).

ASTERE: Tss...

JOS: (Knikkend, met samengeknepen lippen). Tja.

MARIE: Ja.

JOS: 't Kan vlug gaan, hé.

ASTERE: Zeg dat wel.

JOS: Zo op 't onverwachts.

MARIE: Ja.

JOS: (Pauze) En zeggen dat hij nooit...

MARIE: Nee...

ASTERE: Nu ja, nooit... Er is toch...

JOS: Jaja, maar ik wil wel zeggen hé?

ASTERE: Ja, natuurlijk.

JOS: (Pauze) Ne mens... ne mens... wat is ne mens?

ASTERE: (Pauze) Ne mens dat is niets, hé...

JOS: Ne mens (Pauze). (Knipt met de vingers) d'at is ne mens.

MARIE: (Begint te snikken) Mon dieu !

ASTERE: Allee, allee Marie, dat helpt toch niet

MARIE: (In haar zakdoek) Pauvre papa...

JOS: (Tot Astère) 't Is de weerslag.

ASTERE: (Konstaterend) Papa is dood, Marie. Dood en begraven. (Zucht) En daar zullen wij nu alledrie mee moeten leren leven.

MARIE: (Nieuwe huilbui) Ooh.

ASTERE: Hé, Marie hou nu op, hé.

JOS: Maar laat haar toch uithuilen (Pauze) En juist voor de verbouwing...

ASTERE: (Refleks) Verbouwing?

JOS: (Gebaar in de ruimte) Bezie dat hier.

ASTERE: (Ruikt geld) Ha, hij ging verbouwen !

JOS: Dat hier, de keuken, de W.C. ook, Maria... alles.

ASTERE: Marie, niet de hele middag, hé !

MARIE: Ik kan er niets aan doen.

ASTERE: (Tot Jos) Was die al uitbesteed?

JOS: Wat?

ASTERE: Die verbouwing.

JOS: Neenee. 't Is nog niet aanbesteed. Volgende week zou hij nog met de aannemer gesproken hebben.

ASTERE: O.

JOS: (Uitnodigend gebaar). Zullen we dan maar? (Astère en Marie kijken elkaar aan, vouwen onwillig de handen).

JOS: "Heer zegen ons en ook deze spijzen, die uw milde hand ons geeft. Door Christus onze Heer, Amen. Heer, ontferm u onzer, Christus ontferm u onzer, Heer, ontferm u onzer. In de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, Amen." (presenteert de schaal met broodjes).

MARIE: Godverdomme !

JOS: War?

MARIE: Dat hier? (Naar de broodjes wijzend).

JOS: Die pistolets.

MARIE: Hoe oud zijn die eigenlijk?

JOS: Eh, van eh...

MARIE: Astère, d'er beweegt er eentje !

JOS: (De broodjes bekijkend) Nu overdrijft ge hé, Maria.

ASTERE: (Neemt een paar broodjes, kijkt wat ertussen ligt).

Zjos...

JOS: Jozef.

ASTERE: Jozef, hoedanook, ze heeft gelijk.

JOS: Wat wilt ge?

ASTERE: Bekijk die kaas, Zjos, hij zweet.

JOS: Wat?

MARIE: En hij krult op.

ASTERE: En die gehakt.

JOS: Filet américain !

ASTERE: Die was al ne keer gegeten.

MARIE: (Walgend) Astère, je t'en prie...

JOS: Wat wilt ge, ik stond er ook helemaal alleen voor, ge moogt blij zijn. Alles heb ik alleen moeten doen. Alles. De dienst, de kist, de prentjes. Zelfs dat bord daarbuiten. Alles. Zoals altijd. Alles.

ASTERE: (Glimlachend) Hebt gij dat plakkaat geverfd daarbuiten?

JOS: Wie anders?

ASTERE: "Wegens sterfgeval gesloten" ?

JOS: 'k Zal open zijn vandaag zeker !

MARIE: Nee, natuurlijk niet.

ASTERE: Ferme - gesloten.

JOS: Wel dan?

ASTERE: (Naar Agnes glimlachend die zit te monkelen) Ik wil alleen maar ne keer zeggen dat het ne veel betere indruk doet als ge "gesloten" met énen "o" had geverfd, en ferme met nen accent, gelijk in fermé.

MARIE: (Glimlachend) Ge-slo-ten.

ASTERE: Den open lettergreep, Jos. Ge-slo-ten. Weet ge dat niet meer?

JOS: Eén o, twee o's, flute, hé. Het biezonderste is dat de klanten niet voor niks stoppen. (Pauze) Smakelijk.

(Men tast toe).

ASTERE: (Lange pauze) De schoonste in hem vond ik zijn...
 euh... gevoel voor rechtvaardigheid. Rechtvaardigheid, ja.

JOS: Ja. (Pauze) Enne... zijn barmhartigheid. Laten we die
 niet vergeten.

ASTERE: Ja, en zijn vastberadenheid, ook.

MARIE: En zijn tederheid... ja. (Pauze)

ASTERE: O ja, ook. (Pauze) Maar hij kon ook nen hele strenge
 zijn;

JOS: O ja, heel streng !

MARIE: Maar dat was ook nodig soms, vond ik.

JOS: (Pauze) Ja. (Pauze) Veel te vroeg toch, hé? 't is
 onbegrijpelijk, veel te vroeg hé.

ASTERE: 't Is niet rechtvaardig.

JOS: Een heilige was het. (Pauze) Hé?

ASTERE: Juist, een heilige.

JOS: Wat ie niet allemaal voor ons gedaan heeft.

ASTERE: (Pauze) Ja, en eigenlijk hebben wij dat nooit
 naar waarde weten te schatten.

JOS: Nee, vooral gij twee niet.

ASTERE: Nou...

MARIE: Toch wel, Joske.

JOS: Ja? (Pauze) Voor één ding moeten we hem eeuwig
 dankbaar blijven, vind ik.

ASTERE en MARIE: Voor de bouillon.

JOS: Nee? Ja, ook natuurlijk. Maar dat komt pas op de
 tweede plaats, vind ik. Ik vind dat wij blij mogen zijn,
 dat hij ...

ASTERE: Dat spreekt van zichzelf.

JOS: Hij had toch even goed...

ASTERE: Jaja, we hebben veel geluk gehad.

MARIE: Ik kan begrijpen dat iemand een kind wil. Maar drie!

ASTERE: Als papa iets in zijn kop had...

MARIE: Dan had hij het niet in zijn...

JOS: Maria, alstublieft, hé !